

Justitiedepartementet

114 94 Stockholm

Remissyttrande
Skyddet för företagshemligheter på EU-nivå
Skrivelse Dnr Ju 2013/8252/L1

På grund av den korta remisstiden svarar Journalistförbundet i första hand på direktivets artikeldel, sidorna 17-26.

Artikel 4, punkt 1-2 – lagligt tillägnande av företagshemligheter

Vi ställer oss bakom förslaget i artikel 4, punkt 1c) att kontakter med fackliga representanter ska tillhöra kategorin lagligt tillägnande av företagshemligheter.

Det är stor vikt att en anställd utan risk att begå brott ska kunna rådfråga en facklig förtroendevald om ett avslöjande av ett missförhållande eller annan situation på en arbetsplats, faller under artikel 4, 2 punkten b) i direktivet (sid 19 i skrivelsen). Det innebär en trygghet för den enskilde som vill påtala missförhållanden och oegentligheter.

Vi kan också ställa oss bakom artikel 4, punkt 2 a), rätten att utnyttja sin yttrandefrihet. Vi ser det som en stor fördel att detta skrivs in ett EU-direktiv där många medlemsstater saknar det grundlagsskydd för yttrandefrihet som finns i Sverige.

Förslaget till artikel 4, punkt 2 b) är i sin skrivning ur arbetstagarsynvinkel en bättre lösning än den svenska motvarigheten i lag om skydd för företagshemligheter.

Undantaget i § 2 i den lagen innebär att

”ett obehörigt angrepp anses inte att någon anskaffar, utnyttjar eller röjer en företagshemlighet hos en näringsidkare för att offentliggöra eller inför en myndighet eller annat behörigt organ avslöja något som skäligen kan misstänkas utgöra brott, på vilket fängelse kan följa, eller som kan anses utgöra annat allvarligt missförhållande i näringsidkarens rörelse”

Den svenska lagen kräver alltså för att undantaget ska gälla att missförhållandet är av allvarlig art eller att företagets agerande kan leda till brott med fängelse i straffskalan.

EU direktivet nämner bland annat olaglig verksamhet utan krav på straffvärde. Men framför allt ”the respondent acted in the public interest”.

En anställd har alltså rätt att avslöja olagligheter, vanskötsel och liknande, för att söka rättelse i det allmännas intresse. Förslaget innebär dels att ett avslöjande med stöd av artikel 4, punkt 2Bb) undantas från kriminalisering, dels ett stöd för att utnyttja en i Sverige grundlagsfäst rättighet, nämligen meddelarfriheten, det vill säga rätten att vända sig till media för att påtala missförhållanden och andra oegentligheter.

Ett sådant försvar för yttrandefrihet i ett anställningsförhållande hade Journalistförbundet gärna sett införd i den svenska företagshemlighetslagen.

Vi tillstyrker således artikel 4, punkt 2b). Detta gäller även punkt 2 c) i samma artikel, som vi ser som ett skydd för facklig verksamhet.

Däremot saknar vi i direktivet ett skydd mot repressalier för anställda som utnyttjar möjligheterna i artikel 4. Det är förvisso bra att det i dessa fall inte är fråga om olagligt tillägnande, men det bör finnas en skrivning mot repressalier som uppsägning, avsked eller andra disciplinära åtgärder mot den som utnyttjar möjligheten att avslöja missförhållanden och olagligheter.

I artikel 8 vill direktivet införa sekretess vid domstolsförhandlingar vid processer om brott mot företagshemligheter. Här vill Journalistförbundet visa på skäl 28 som framhåller vikten av att skyddet för företagshemligheter inte får inkräkta på rätten till ”access to documents”.¹ Det är extra viktigt att framhålla detta eftersom artikel 8, 2a) förordar närmast absolut sekretess.

Det är alltså väsentligt att sekretess vid eventuella rättegångar enligt artikel 8 varken står i konflikt med skäl 28 eller med den svenska huvudregeln om att domstolsprocesser ska vara offentliga. Domstolen kan sedan besluta om lyckta

¹ Skyddet för företagshemligheter på EU-nivå, Dnr Ju 2013/8252/L1

dörrar, men av direktivet ska framgå att det är ett beslut som domstolen själv förfogar över.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' and 'N' followed by a horizontal line.

Jonas Nordling
Förbundsordförande